

WUNOZYAK

Kaal o Ayelzak Jooi Jon Wunozyai

1 ¹Nici zoɔz o Yesu Kiristo o anyek Jooi nɔɔnɔ ka keyelek niini gabara ogin. Kaal nici iina tijeere taman. Itoona zin Yesu toonnyai ci Joowo kiiya keyelezayan kaal nicoko aneet Jon o keen gabaren onin. ²Keteyeeda ni kaal nicoko dook. Kayeedi zoɔz o Joowo been zoɔz o Yesu Kiristo een didi ebaal kacine e. ³Amayuwi zin eeti ci akeep zoozok nicoko, ma amayuwi buk eeti ci azii zoozok nicoko, ma azooni ziniza juruj. Eeci eelit iinya ci tony ka kiitazə kaala nici.

Itoonek Jon warage nico ɔl o tuwento kuturyowe ween torgerem

⁴Aneeta Jon neen ci kayeedekun warage nico o. Kitoonekuŋ igeet ɔl o tuwento kuturyowe ween torgerem eel looce o kazi Asiya. Deteni ki ganɔn izi cunoŋ Joowe baal aavi to kinatamma laadun e, ki inoko o, been katin. Ma amayukun buk igeet toonnyawa ogine een torgerem aavtiz nɔɔnɔ ɲuma lecere onin alaazetu. ⁵Amayukun buk Yesu Kiristo ween bacoi o iimi. Niini abuu o arak daayiz been ɣaazi o ajaaneke roget o abil been neen. Ma een niini alaan o abal alaat o loocu dook.

Nɔɔnɔ neen o areezet ageet, ma otoonyawet oŋe ogaac biyete ogin. ⁶Ma arɔnyanet ageet kiziti alaat ci adikir kalinlijonek Jook ween baatinai. Abon bai kanaat naaga nɔɔnɔ, ma kadijdijan ɢok̩ kodot.

⁷Iziiktə di! Aku katin niini diizwani. Kicinit ɔl dook kurum buk ɔl baal akat nɔɔnɔ dilawa e. Ma aluwek katin ɔl ci loocu noko dook nɔɔnɔ. Nici zoɔz ceen didi. Nɔɔnɔ neen.

⁸Azi Jooi ne, “Koontane, ma katiranane.” Azi ɢok̩ Jooi baal aave to baale kinatamma laadun e, ki inoko o, been katin. Niini Jook o anyak doyizok dook.

Acin Jon Yesu wunozyai

⁹Aneeta Jon o keen gotten unoŋ tuwenta o kazɔl ki igeet piryakzet, ma kazɔl baliin o Yesu Kiristo. Ma karuwek zoɔ looc tuwenta naaga dook. Kacabje baale ɣaaten viriviro aleya maama kazi Patmos ka kaavu waan ɣinaante giye o kuuwaye zoɔz o Joowo, ma kaduwane zoɔz o Yesu een didi. ¹⁰Ma iitene o yubzento iiyayan Vɔŋizi o Joowo kiyo wunozya o. Ma kazii molok ci appe ci agereny kiyo toromba o azɔɔz aneet bawuca. ¹¹Anekan ne, “Teyeet kaal ci acin noko waragewa zee toonek warage nico ɔl o tuwento kuturyowe ween torgerem kazi Evesos ki Simirna ki Pergamum ki Sayatara ki Sardis ki Viladelvia been Ladosiya.”

¹²Mazi kookce ka kicin eet ci azoozakan o, bar kacin tokolen ceen warki een torgerem. ¹³Ma kacin tokolen nicoko kɔrgena gi ci kizik eet ci deer ci aborcek rum ci wun kal kurum tɔdɔ, ma acabek kavali ceen warki. ¹⁴Maje imana cigine o vɔɔre per kiyo biyen o ɠoɔn atiilna tammu o, maje kebere alanyit kiyo goo o. ¹⁵Maje zoɔna kizik zurtenen o ɠoɔn apuecupanci zee ma azi pilpil o. Maje mɔloyi cine o kizik molok o maam o ɠoɔn ariiya be tadena o. ¹⁶Maje aziite cin azo o agam monyony ceen torgerem. Maje otoge cin o aduŋna gina ci leet kabanya dook. Maje ɣum cine o alanyit kiyo kɔr o ɠoɔn araane ɔrɔɔt o.

¹⁷Mazi kacin nɔɔnɔ ɢok̩, kiita nɔɔnɔ zoɔne kir kiliitawan lɔɔci lai kiyo eeti o adaai o. Iiya ni niini, ma aku ataadekan aziit cin azo o, ma anekan ne, “Má ajole looc gaga. Nici aneet o koontane, ma katiranane. ¹⁸Aneeta neen o karogi ɢok̩ been neen. Baale rak kadaawa. Inoko zin o koroga ɢok̩ izi neen. Kanyei dɔyiz ci kamɔge daayiz, ma kanyei nyooogec ci ɲin o daayizo. ¹⁹Inoko zin teyeet kaal ci acin noko been kaal ci ka kutuguze katin e. ²⁰Inoko icinu monyony ceen torgerem aziite can azo o been tokolen ceen warki een torgerem o. Kenti zin ci kaal nicoko neen ce. Ma monyonya ceen torgerem o toonnyak o Joowo abek ɔl o tuwento kuturyowe ween torgerem. Maje tokolena ceen torgerem o ɔl o tuwento kuturyowe ween torgerem neen.”

Zoɔz o itoononek ɔl o tuwento kulture o kazi Evesos

2 ¹Nici zin zoɔz ci aku ɣaaten aneet o kagam monyony ween torgerem aziite onan azo, ma kawɔ tokolen ween warki kɔrgena. Teyeedek zin zoɔz co toonnyai o ɔl o tuwento kulture o kazi Evesos. ²Enek ne, Kaga kaal ugooc abon ɠoɔn agoonu ɢok̩. Kagayuŋ ɻedet alijlijnyu ɔrɔɔt o. Buk kagayuŋ ɠoɔn amezu piryakzet zinzeetine ci alal. Kagayuŋ ɠoɔn adewanu eleeti ole o ger. Ma buk icintawu ɔl o ɠoɔn anyek eleeti kiziti toonnyak vɔlɔŋ, makacin didi ojoktawu niiga vɔlɔŋ uneen. ³Kagayuŋ buk igeet alalnuŋ zinzeeti ɔrɔɔt, ma ɠoɔn amezu piryakzet zaare organ calan arnekanj.

⁴Bar zin anyak gi ci kabornekun ce. Kacinuŋ alaŋaan areezaŋ kiyo baale e. ⁵Abaabanit di reezinet baal areezaŋ rak ɔɔwa e. Inoko abacu gol. Karooŋnyuŋ zin abaabanit ka eteedɔi gol nico. Má alaŋ agoonu ɢok̩, kakunakuŋ koca ma kaku kanyeye tokolec unoŋ ɠoɔn atukuluŋ o ɣaaŋ onin ɠoɔn alancyi o aavtiz ɢok̩.

⁶Bar zin ɣaan kareezuŋ naana igeet giye o ɠoɔn abornu niiga ɔl o kazi Nikolatan kiyo buk kabur naana o.

⁷Má anyaku iin, abon aziiknu kaal ci aduwak Vɔŋizi o Joowo ɔl o tuwento o juruj. Ma ɔl o amez piryakzet zee ma atorneke, kanyi tijeere naana nɔɔgɔ kadayit kebere o keet o rogeto abil mana o Joowo kɔrgena.

Zoɔz o itoononek ɔl o tuwento kulture o kazi Simirna

⁸Nici zoɔz o aku ɣaaten aneet o koontane ma katiranane baal kadaai, ma karogi bodo e. Teyeedek zin zoɔz co toonnyai o ɔl o tuwento kulture o kazi Simirna. ⁹Enek ne, Kaga giden been maatiz unoŋ ɢok̩. Bar zin tamma eeginu niiga arɔk ɔrɔɔt. Kaga buk amezu niiga momoz o ɠoɔn adomnyuŋ ɔl o anyek eleeti kiziti Juz, ma bar alaŋ eegin niigi ɔl o Juz didi, bar eegin niigi dook ɔl ci Loryento. ¹⁰Má ajolinu zin kaal ci katin avu apirnanuŋ igeet neke been neen. Agiduŋ ɻedet tijeere Loryen igeet gole ci arike ɔl koogi ɣaatunoŋ ceez o cabiinto. Bar zin anyak giden nici iinya ci miliny ter. Anyeck zin zinzeeti cugooč o kiimte ɣaaten aneet mayo nuun adaajnu, eeci ɣaan kakɔ kanyuŋ kondene o rogeto.

¹¹Má anyaku iin, abon aziijnu kaal ci aduwak Vɔŋizi o Joowo ɔl ci tuwento noko juruj. Ma ɔl o amez piryakzet zee ma atorneke alaŋ bodo niigi adaai daayize o vruto.

Zooz o itoononek ol o tuwento kture o kazi Pergamum

¹² Nici zooz o aku jaaten aneet o kanyei gina o leet kabanyo dook. Teyeedek zin zooz nico toonnyai o ol o tuwento kture o kazi Pergamum. ¹³ Enek ne, Kagayun noko azuunu zaar organ kodox kak o. Mayo nuun abaaku niiga jaa anyak lecer o Loryento alaazetu o, jaan adanjit tuwen o atuyaq niiga aneet been neen, mayo nuun een iinyaye baal aruwem bacoiti onane iimi ziniz kazi Antipas e. Aruwe waanice niini kture unooy abai Loryen. ¹⁴ Bar zin olla anyak kaal ci miliny kabornekuq ce. Anyak ol oogi jaatunooy ci agam zooz o eet o kazi Balaam baal ademzek niini eet o kazi Balak ka kalabeke ol o Israyil oje gole ci anyek e noogo kadayit kaal o ataabi ol joowane o adilyai, been gole o ka kutuguzi waajzete. ¹⁵ Bodo buk anyak jaatunooy ol ci agam demziin ci ol o kazi Nikolatan. ¹⁶ Abon zin ateedinu gol nico, gerze jaan kayiiyakuj igeet kataman, ma kaku koor ol nicoko ginawe onan adujna otoga.

¹⁷ Mā anyaku iin, abon aziijnu kaal ci aduwak Vojizi o Joowo ol o tuwento o juruq. Ma ol o amez piryakzet kanyi tijeere noogo dayiin o kazi mana itajonek noogo tamma. Ma buk kanyi katin eet codoi goon jaatineej be ci voor ci ayedonek zaara ci colai, ma akom ol ci aga zaar nicoko bar aga ol ci anyonek o doon.

Zooz o itoononek ol o tuwento kture o kazi Sayatara

¹⁸ Nici zooz ci aku jaaten aneet neerti Joowo o kanyei kebere o alanyit kiyo goo o, ma eel zoonna ogane kiyo zurtenena o goon apucpuen ol zee ma azi pilpil o. Teyeedek zin zooz nico toonnyai o ol o tuwento kture o kazi Sayatara. ¹⁹ Enek ne, Nedet kagayun noko agoonu kaal ci abon o. Kaga reezinet unooy ki tuwen unooy iimi ki liqlijion unooy been zinzeeti ugooc laliz. Buk kagayun aliqlijnyu goon oroot kujuk liqlijion unooy baal reen e.

²⁰ Anyak zin olla gi ci miliny kabornekuq igeet ce. Kabornekuq gi calaj alamnyu niiga jaa o kazi Jazabil goon anyek ele kizi nyakaqan ci Joowo o. Ademez goon niini gabara organ kutuguzo waajzete. Ma buk alabek niini noogo gol ci ka kadakti kaal o goon ataabi ol joowane o adilyai. ²¹ Jaanbaal kanyeke noono wanji ci ka keteedoi waajzete cin agoon o been ter, bar alaj arooy koton noko been neen. ²² Kanyi zin tijeere noono piryakzet ci ooje kuwena noko, ma kagidi noono oroot ele. Ma kanyi buk tijeere ol o goon agoon waajzete kibeen noono piryakzet ci appe oroot, mā alaj ateedine niigi waajzete ci agoon kibeen noono o. ²³ Buk tijeere karui tuyak kadaayito, ka zin kagayan ol o tuwento dook aneet kaga naana kaal o abaaban niigi zinzeetine ugeec dook noko. Ma jaan kacacai katin goon giten kaal o agano kibeen liqlijion onin agoon.

²⁴ Kanekuj zin igeet o abornu demziin ci ger Loryento ne, Akoma bodo gima ci ka kuduwa jaatunooy. ²⁵ Olla zin abon azuunu gol ci abon noko zee ma kabada katin.

²⁶ Ma eeti ci amez piryakzet, ma amena agoon kaal o karooy naana noko kodot, kanyi katin noono alaazet ci abali moden. ²⁷ Kanyi katin noono alaazet ci atob o kibeen anyan baaba aneet, ka zin kabal niini moden alaazete nico jaati anyayi keet ci alaazetu een ziit, ma kanyi doyiz ci ka kilibi niini noogo kazaante taza kiyo goon alibe iju o. ²⁸ Ma kanyi buk katin noono kotobt o coboc o neeretinu.

²⁹ Mā anyaku iin, abon aziijnu kaal ci aduwak Vojizi o Joowo ol o tuwento o juruq.

Zooz o itoononek ol o tuwento kture o kazi Sardis

3 ¹ Nici zooz ci aku jaaten aneet o kanyei toonnyak o Joowo een torgerem been monyony ween torgerem. Teyeedek zin zooz co toonnyai o ol o tuwento kture o kazi Sardis. Enek ne, Kagayun agoonu kaal ci ger o noko. Abaabani niiga kizik anyaku tuwen ci adoi, bar zin kacinun naana igeet akomnun tuwen, ma eelnu kiyo adaaktu o.

² Icinte zin. Utuguz kaal o jaan utuguz, manjaan adaayit zel o. Eeci kacin liqlijion unooy jaan kobona juruq jume o Joowo.

³ Abon azoonu kaal baal ojoktawu, ma agawutu laadun e juruq. Eteedoi kaal o ger agoonu, Mā alaj ateedinu, kakunakuj koca boyonyoy igeet kiyo goon agoryaiti ween aamnyoi o calaj agawanu iiten ci kakune.

⁴ Anyak ol ci miliny kture ci kazi Sardis noko calaj agoon kaal ci ger. Korkorya zin tijeere naana kibeen noogo jaati kaborceka rumane ci voorik per giye o agan o niigi jaati korkorya ki aneet. ⁵ Ma ol o amez piryakzet zee ma amok kaal o acina noogo, aborcek tijeere niigi rumane ci voor per. Ma alaj eeyai zaara ugeec bodo waragewe o rogeto been neen. Kayelza tijeere naana noogo kagaye jume o baaba been jume o toonnyak ogin buk. ⁶ Mā anyaku iin, abon aziijnu kaal ci aduwak Vojizi o Joowo ol ci tuwento noko juruq.

Zooz o itoononek ol o tuwento kture o kazi Viladelvia

⁷ Nici zooz o aku jaaten aneet o kadijdiq, ma keen didi. Kanyei naana nyogec o Devid ka kokoli araan o baliin o Joowo. Zin mā kokola naana araan nico, akom bodo eet ci anyook. Mā kanyuugi, akom bodo eet ci ka kokol. Teyeedek zin zooz co toonnyai o ol o tuwento kture o kazi Viladelvia. ⁸ Enek ne, Kaga kaal ugooc abon agoonu noko. Mazin giye nico kokoleyuj igeet araan, ma akom bodo eet ci ka konyook, eeci jaan anyaku niiga doyiz ci miliny. Ma jaan azoonu zooz onan, ma jaan adanjit zaar organ been neen. ⁹ Iziiyt zin di zooz ci akati ol o Loryento ce. Goon niigi anyek eleeti kiziti ol ci Juz volqa. Kanyi zin tijeere naana noogo kivita kakateyuj igeet kozontin ka kagaac niigi kareezuj naana igeet. ¹⁰ Mazin giye o azoonu niiga zooz onan zinzeetine ci alal, kazuunuj buk tijeere naana igeet kaale o ger iinyaye ci aliben looci e, eeci avunak tijeere kaal ci gerze ol ci loocu noko dook. ¹¹ Izi zin njinti ka kiiyai naana ajon. Uzuuti zin niiga bonat cunooy o noko ka calaj arigiz eeti oman kondenen ugooc. ¹² Mā amez eeti piryakzet zee ma amok kaal o acina noono dook, kanyi tijeere naana noono kizi kitir ci ceez o Jook onan, ma abil niimi noko been neen. Ma alaj bodo niini anyeki ceeze nico. Ma kayeedei tijeere naana noono zaar o Jook onan. Ma kayeedei buk noono zaar o kultur o Jook onan kazi Jerusalem Colai akunak looc tamma tadena jaaten Jook onan. Ma buk tijeere kayeedei noono zaar organ colai. ¹³ Mā anyaku iin, abon aziijnu kaal ci aduwak Vojizi o Joowo ol ci tuwento noko juruq.

Zooz o itoononek ol o tuwento kture o kazi Ladosiya

¹⁴ Nici zooz o aku jaaten aneet o keen didi. Kazooz naana tup kaal ci eel top. Keen naana bacoit ween didi, ma eenyca Jooi kaal dook jaaten aneet. Teyeedek zooz co toonnyai o ol o tuwento kture o kazi Ladosiya. ¹⁵ Enek ne, Kaga kaal ugooc agoonu dook noko. Kagayun buk alaj niiga alalnu, ma buk bodo alaj aburnu. Abon zin waan ajeranu gol codoi golowe nicoko. ¹⁶ Mazi alaj ajeranu gol codoi, kaburnuj koca, ma koortakuj tuu. ¹⁷ Aziyu goon niiga ne, Eeginu arok ci akom gi ci amaanu. Bar zin alaj niiga

agayu ma eeginu boyok, ma eeginu rubene, ma awoyu ḥadinyiny o.¹⁸ Inoko zin kilotuj igeet ivita ataalit warki o aayai odota ka iziti arök. Ivita buk ataalit rumane o vör per ḥaatan ka uburucek uburjti alyaan cunoon noko. Ivita ataalit agerö ḥaatan ka okölti kebere coma acinenu.

¹⁹ Kagernyei zin gōon naana ol o kareez dook ka kamadek noōgo gol o abon. Anyeck zin niiga zinzeeti ugooc korogit. Okolit kebere ugooc juruj ka abadayaj niiga aneet.²⁰ Iziikto di juruj! Aneeta neen ci kabil tatoga karui karogi o. Mā anyak eet ci aziijnan molok onan, ma akolekan karogi, kakō ceeze onin, ma kakō kazolona naana kibeen noōno.²¹ Ma zin ol o gōon amez piryakzət kiyo buk baale naana e, tijeere karomena ki aneet been baaba lecere onan alaazetu.²² Mā anyaku iin, abon aziijnu kaal ci aduwak Vɔjizi o Joowo ol ci tuwento noko juruj.

Acin Jōn tammu taden wunozyai

4 ¹ Ma vurte ci kaal nicoko ivitayan bodo wunozyawa ogen. Kacin tammu kej akoli. Ma kazii bodo molok we ele agereny kiyo toromba o, ma anekan ne, “Ija tadena ḥaato ka keyeleyin gi ci ka kiita katin ce.”² Ecodoi nōkō iiyayan Vɔjizi o Joowo kiyo wunozya o. Ma kacin tamma ḥinaante lecer ci alaazetu anyak eet ci aave.³ Ma kacin eet ci aavi ḥinaante o azi ḥum cine o pilpil kiyo kagoranti o agirgir alina o. Ma aliya lecer ci alaazetu noko bōrōye ci anyak golnya ci colai kic kiyo kagoranti o colai gōon alina o.⁴ Ma bodo buk aliya lecer ci alaazetu noko lecerē ogen ceen eetoma ki tiin wec. Ma aavtiye lecerē nicoko alaata ceen eetoma ki tiin wec ci aborcek rumane ci vör per, ma anyak kondenen ceen warki ootine.⁵ Ma abadi bōrōyeta lecer ci alaazetu noko, ma ajul. Maje ḥaati lecero noko ḥjina anyak tōlit ceen torgerem ci alanyit. Ma nicigi vonjizok o Joowo een torgerem neen.⁶ Ma ḥjinti arek leceri kej o anyak gi ci kizik liil ci liilim kiyo gizazac o.

Ma aliya lecer ele kelege ceen wec ci anyak kebere ci meelik kejtinge been bawucin buk.⁷ Adoma kelegiti ci oowu o bar kizik maa. Maje kelegiti ci anowō o bar kizik ariz. Bodo kelegiti ci anowō ki gōn nico o abil ḥum cine o kiyo ḥum o eet o deer o. Maje kelegiti ci atiranen o abil kiyo zeeroc ḥaati akuli o.⁸ Kelege nici dook anyak gōon ceeni ḥaatineej taba ceen tōrkōnōm. Ma anyak tabana cigeec o kebere eecito been eci bitaal buk. Ma aben kelege nicigi waazinok been baalinok dook beniin ci azi ne, “Alile. Alile. Manyi Jooi o anyak dōyiz dook. Niini aavtō baale kinatamma e laadun, been inoko o, been buk katin.”

⁹ Gōon kelege nicigi adiindijan eet ci aavi lecera noko, ma atitiny niigi noōno, ma anyek noōno zany beniinowe. Eeti nici arogi niini nōkō been neen.¹⁰ Mazi agōon niigi nōkō, ījaaz alaata ween eetom ki tiin wec e lecerene ugeec, ma akani kozonti looc eet ci aavi lecer ci alaazetu o ḥuma, ma adiindijan niigi noōno o arogi nōkō been neen. Ma arek niigi kondenen ugeec e ḥjino arek leceri o alaazetu kej, ma anō ne,¹¹ “Een niina Manyi, ma een Jook neen. Aganonu niina ki diindijon been titinyon kibeen dōyiz. Ineeta neen baal eenyca kaal dook, ma anyi noōgo dook roget ci arogni oowe unun doon.”

Titinyon o Nyōon o Joowo

5 ¹ Ma kacin eet ci aavi lecer ci alaazetu noko anyak warage aziite ci azo o. Ayeedi warage nico kabanyo dook, ma atuuzi. Ma aroma ḥtogi mutulai lak torgerem ka kōkōm eet ci akōl.² Ma kacin toonnyai ci Joowo ci anyak dōyiz ṽrōt. Agereny molowe ci appe azi ne, “Jeneen ci agano ḥaati aarane mutul ceen torgerem noko ka kōkōl warage ci atuuzi kej noko?”

³ Bar akōm eet ci ajoyai tammu tadena, karabōj een loota, karabōj een tōdō loota ci ka kaganto ḥaati akōl warage ci atuuzi noko ka kicin kej eecito.⁴ Kutulu ni ṽrōt ele, eeci akōm eet ci agano ḥaati akōl warage nico ka kekeep zoozok ci ayeedi eecito o.

⁵ Mazi ḥaan kalu nōkō, eneyan alaani codoi alaate ci ona aliya lecer ci alaazetu o ne, “Má alu. Cin di eet ci akanonek zaara ci kazi Maa o Bor o Juda noko. Niini dole ci dōl o Devid. Amōk niini kaal dook. Agano niini kaara mutul ceen torgerem noko, ma akōl warage nico.”

⁶ Enico ele kicina Nyōon ci abil lecer ci alaazetu noko ḥuma, ma aliya noōno kelege ween wec e kibeen alaat ween eetom ki tiin wec e. Ma Nyōon nici abil kiyo nyōon baal rak ḥtōdōjē e. Anyak niini oto torgerem kibeen kebere torgerem. Ma kebere nici toonnyak ween torgerem itoononek looc dook neen.⁷ Ilya ni Nyōon nici, ma adoma warage ona atuuzi anyak eeti o aavi lecer o alaazetu aziite onin azo e.⁸ Mazi agōon nōkō, akani kelege ween wec e kibeen alaat ween eetoma ki tiin wec e kozonti looc Nyōon ḥuma, ma adiindijan noōno. Anyak niigi dook kidoret kibeen kodooce ceen warki ci abiz karkareta tōc. Ma karkareta nici akati ḥaryiin o ol o Joowo.⁹ Ebenit ni niigi dook beniin ci colai azi ne, “Aganonu niina ḥaati adomane warage ci atuuzi noko ka pila mutul. Eeci baale uruktin ol ineet daak. Zin daayize unun ataalayu niina boryok o loocok dook Jook kurum viten ci akani tammu zōo looc e.¹⁰ Ma anyeyu niina noōgo kiziti alaat ci adikir alijlijonek Jook, ma abal tijeere niigi ol loocok dook.”

¹¹ Mazi kaara kebere bodo, kacin toonnyak ci Joowo ceen eet keet calaŋ kakeep. Aliya niigi kibeen kelek ween wec e been alaat ween eetoma ki tiin wec e lecer o alaazetu.¹² Ma abene niigi dook molowe ci appe azi ne, “Agano Nyōon ci baal aruwe kadaak noko ḥaati anyayi dōyiz, ki arökzet, ki genyiz, ki alaazet, ki titinyon, ki diindijon, been naatinet.”

¹³ Ma kazii molok ci kaal o arogi dook tammu tadena, ki loota, ki tōdō loota, been liilowe. Abene niigi dook azi ne, “Kanaatit eet ci aavi lecer ci alaazetu noko been Nyōon. Agano niigi ki titinyon, ki zany, been alaazet nōkō been neen.”¹⁴ Ma abedeke kelege ceen wec o noōgo azi ne, “Didi zin.” Ma akani buk alaata ceen eetoma ki tiin wec o kozonti looc, ma adiindijan eet ci aavi lecer ci alaazetu o been Nyōon.

Ipilyai mutula o arom warage

6 ¹ Enico kicina Nyōon ḥaati apilan mutulac o oowu mutulaye ween torgerem e. Mazi apila niini mutulac nico, kazii kelegit codoi kelegjene ween wec e agereny molowe ci appe kiyo ajul tammu o azi ne, “Ija.”² Mazi kaara kebere, kacin jōm ci vōr aku. Anyak eeti ci atōt o irii, ma anyak kondēc o mogiinto ḥōwa. Awō niini jome nico ka kook kōmōk moden o ḥōrō ki noōno dook.

³ Mazi bodo apila Nyōon mutulac oma, kazii kelegit codoi azi ne, “Ija.”⁴ Ma aduŋna bodo jōm ci meeri. Maje eet ci atōt o anyonek noōno gina ci wun ki dōyiz ci aarane ganōn loota, ma anyaake looc ṽrōn ci akanon ol kadaayito.

⁵ Bodo apila Nyōon mutulac oma, ma kazii kelege oke codoi azi ne, “Ija.” Mazi kaara kebere, kacin jōm ci oli aku. Atōt eeti ci anyak gi o gōon ayabzi ol kaal o aziita.⁶ Ma kazii molok ci kizik bar aku kelege ween wec e. Azi mōlōy iici ne, “Guruca ci alijlijja eeti iitene codoi agano kibeen labi ci ataalak ele onin doon ka kadak iitene nico ele, bar alaŋ aleenō ki ol ci kōrōk onin dook. Anyak buk dayiin oogi tō, bar adoŋnyi ṽrōt ele, ma alaŋ anim eeti kataala.”

⁷ Bodo apila Nyōon mutulac oma, ma kazii kelege ween wec e codoi azi ne, “Ija.”⁸ Mazi kaara kebere, kacin bodo jōm ci colai aku. Kazi zaar ci eet ci atōt jōm nico o ne Daayiz. Maje minija ci meelik ger ano noōno vurtā. Anyonek noōgo dōyizi ci alibi looc

kaluden codoi ḥaaο ajerin lōoci kizi kaludane wec. Aruk niigi ol kadaayitə ərəonta, ki magize ween tarjo, ki moorizowe, been kelegene ci mootik.

⁹ Bodo apila Nyɔɔn mutulac oma, ma kacin ḥaaο taabinto loota vonjizok ci ol baal aruwe giye o azooni zəəz o Joowo, ma aboran niigi tuwen uneeq e. ¹⁰ Agereny niigi molowe ci appe anɔ ne, “Manyi Jook o anyei døyiz, ineet neen o adiñdjin, ma een didi. Ka zin yo rewō been inin ḥaaти ka cacɔi ole baal aruket ageeta kadaakta e?” ¹¹ Anycozek ni nɔɔgɔ dook rumane ci voor wuntik. Ma aduyak nɔɔgɔ gi ci ka rak kereyoi ḥintimiliny, eeci ḥaaan anyak gɔnɔgi ci ano Jook ka buk kurukte kadaayitə, kiyo baale niigi e.

¹² Bodo apila Nyɔɔn mutulac oma. Taman nəkə ətɔɔmo lōoci kirakirak, ma ookci ii kizi koli ter. Maje nyelɔyi ookci kizi meerik tet kiyo biyeta o. ¹³ Ma iinak monyonya loco kiyi arurai kebere o moneeco ḥaaти ivaani ḥooti o. ¹⁴ Ma atuuzi tammu taden kiyi kuweni o, makacin izi ðim. Maje biyen dook kibeen viten ween viriviro aliya maama apiyai vitenane ugeec. ¹⁵ Maje alaata o loocok dook, ki ol o titiny, been alaat o takirnyawu, ki ol ween arɔk, ki ol ween olenya, ki ol ween gabara, kibeen ol o alinqiljonek niigi aroodi niigi dook bɔɔtwani been vitenane o lukudik eel biyene. ¹⁶ Ma anɔ ne, “Bar maya iinaket biyen nici ka kiliita bornet nɔj ci eet o aavi lecer o alaazetu kibeen bornet nɔj o Nyoonu. ¹⁷ Eeci iiya iiteni uneeq aborni nɔj. Ḧeneen zin ci ka keela ele itene nico?”

Aronek bayen ol o Israyil een 144,000

7 ¹ Enico kicina toonnyak ci Joowo een wec ajeronek looc kaludane dook wecjentiya. Ma alam niigi ḥootok ween wec dook jaŋ calaj ivaan looc, karabɔj een liilok, kati een keen. ² Ma kacin bodo toonnyai oma ci aku libire ci jenu o anyak niini katim o Jook o arogi aziita. Ma awo toonnyaiti nici molowe ci appe toonnyak ween wec ona anyonek nɔɔgɔ døyizi ci ka kilibti looc been liilok e. ³ Anek niini nɔɔgɔ ne, “Má rak di uulalu looc ki liilok been keen zee ma karike gabara o Jook ona ḥumti bayen.” ⁴ Kiziwiia ni ol o Israyil aronek bayen ḥumti een dook 144,000. Ol nicigi avu boryowe o ol o Israyil dook. ⁵ Ol ci ajeryai bore o Juda een 12,000. Ol ci ajeryai bore o Roben een 12,000. Ol ci ajeryai bore o Gad een 12,000. ⁶ Ol ci ajeryai bore o Acar een 12,000. Ol ci ajeryai bore o Navtali een 12,000. Ol ci ajeryai bore o Manasa een 12,000. ⁷ Ol ci ajeryai bore o Simiyan een 12,000. Ol ci ajeryai bore o Livai een 12,000. Ol ci ajeryai bore o Isikar een 12,000. ⁸ Ol ci ajeryai bore o Zebulon een 12,000. Ol ci ajeryai bore o Josev een 12,000. Ol ci ajeryai bore o Benjimen een 12,000.

Achin Jɔn kɔle ci appe wunozyai

⁹ Ma vurte nice kaara kebere, ma kacin kɔle ci meel ɔrɔɔt ele ci akɔm eet ci anim kekeep. Ol nicigi avu boryowe dook, been modene dook, been loocowe dook. Ma avu eel niigi ḥaaο lecer o alaazetu been Nyɔɔn. Aboreek niigi dook rumane ci voor wuntik, ma anyak azeene oto ci keen ween keteleen. ¹⁰ Ma agereny niigi ɔrɔɔt azi ne, “Aku ε̄elyan Joowe onai aavi lecer o alaazetu kibeen Nyɔɔna.” ¹¹ Maje toonnyawa o Joowo dook eel niigi ḥinaante aliya lecer ci alaazetu noko, ki alaat ween eetom ki tiin wec e, ki kelek ween wec e. Ma akani niigi dook kozonti looc adiñdijan Jook. ¹² Anɔ ne, “Didi zin. Jook ona neen o anyak naatinet, ki titinyon, ki genyiz, ki talniin, ki diñdijon, ki døyiz, been alaazet nəkə been neen. Nɔɔnɔ neen.”

¹³ Ijinan ni eeti codoi alaate gi ci anekan ne, “Aga inoko ol ci aboreek rumane ci voor noko? Aga inoko ḥinti avuni niigi o?”

¹⁴ Ma kabedeke naana nɔɔnɔ kanei ne, “Manyi, alan kaga, bar aga inoko niina.”

Ma anekan ne, “Nicigi ol o adɔi tuwen uneeq piryakzete baal gɔɔn agiden e neen. Otoonyce zin niigi biyete o Nyoonu kiziti rumane ugeec voor per. ¹⁵ Gi zin ci eelni niigi ḥaaти lecer ci Joowo o neen ka kiliñl̄tozek niigi nɔɔnɔ tup waazinok ki baalinok ceze onin. Jook zin ci aavi lecer ci alaazetu noko neen o ka kozooti nɔɔgɔ. ¹⁶ Alaj zin bodo adak nɔɔgɔ magizeeti, karabɔj aruk kɔr, ma akɔm buk bodo kɔr ci abur avac nɔɔgɔ, karabɔj een ḥoo ci abur ivaan nɔɔgɔ. ¹⁷ Eeci Nyɔɔn ci aavi lecer ci alaazetu ḥuma noko oowa niini nɔɔgɔ, ma ḥaaan akɔy i niini nɔɔgɔ valacece o maam o rogeto. Ma eeja tijeere Jooi nɔɔgɔ tilalo ugeec.”

Apila Yesu mutulac o atiranān

8 ¹ Ma vurta mazi apila nyɔɔn mutulac o ano gɔnɔgi ween tɔrkɔnɔm e, itivane tammu taden tiv ḥinti rak ḥedet wun kurum ziit kɔrgən. ² Ma kacin toonnyak o Joowo een torgerem o gɔɔn eel ḥume onin. Anyonek nɔɔgɔ dook torombeta.

³ Maaku toonnyaiti oman, maaku abil ḥaaο o taabinto. Anyak niini iju ci eenyai warkine ci aburutni karkari. Ma anyononek nɔɔnɔ karkareta ci meelik ci ayeza ḥaryiin o anyek ol o tuwento Jook. Agoɔn niini kaal nicoko ḥaaο taabinto lecer o alaazetu ḥuma. ⁴ Arek zin toonnyaiti karkaret goo o, ka kook bureti been ḥaryiin o anaati ol o tuwento Jook tammu tadena ḥaaο aave Jooi.

⁵ Odoma ni toonnyaiti nici goo ḥaaο taabinto, ma arek iju o eenyai warkine e, ma ajukek looc. Enico abadun tammu, ma ajul bɔrɔye ɔrɔɔt kɔtɔɔmo lōoci dirakdirak.

Torombet

⁶ Maje toonnyawa ween torgerem ona anyononek torombeta e olla areyi ka kotobee.

⁷ Mazi abo toonnyaiti ci oowu o toromba onin, aromnyai maama ceen biyen ki goo been biye, ma iinak niigi dook looc. Ma atoozi lōoci ki keen ki arte kaludente codoi ðim ḥaaο ajerin kizi kaludane iiyu.

⁸ Mazi bodo abo toonnyaiti ci ano gɔɔn nice o toromba onin, kacin gi ci kizik be ci appe alanyit kiyo goo o. Ma ajukonek maam o liilu kutuye maama kaludente codoi ḥaaο ajerin kizi kaludane iiyu keelit kiyo biyeta o. ⁹ Ma adaai buk leleni codoi lelenete ween iiyu kaale o abaak liile nico. Ma uulali buk kavoolet o liilu leleni codoi lelenete ween iiyu.

¹⁰ Mazi abo bodo toonnyaiti oman toromba onin, iina monyatot ci appe tamma ci alanyit kiyo tol o gooyo o. Iinak monyatot nici liilok been valace kaluden codoi. ¹¹ Kazi zaar ci monyatot nico ne Akaka. Ma ookci maama ci iinak niini noko kakakaac kak. Ma adaai ol ci meel ole ci awot maam nicoko o.

¹² Otobo ni bodo toonnyaiti oman toromba onin. Mazi abo, otoozyai ii libir codoi kizi koli. Buk nyelok libir codoi atoozyai kizi koli. Maje monyony leleni codoi atoozyai buk kiziti kolite ter. Ma muur lōoci ziik wec waazinok ki baalinok dook.

¹³ Mazi kaara kebere, kacin zuut ci adikir amalil tammu tadena reena many, ma agereny molowe ci appe azi ne, “Izi nɔjə wole, izi nɔjə wole. Akunak tedec nɔjə ci targany ol o abaak loota ḥaaти tedec abe toonnyawa ceen neke iiyu torombet.”

9 ¹ Otobo ni bodo toonnyaiti oman toromba onin. Ma kacin monyatot ona iinak looc e. Anyonek muvtawi ci ka kɔkɔli look ci wun kal. ² Mazi akɔl look otok, adujna bureti ci appe ci abil kiyo bureti o gɔɔn atoozene zare o appe ɔrɔɔt o. Ma abuja bureti nici ii dook gilinyik kizi koli lōoci ter. ³ Ma adujnak giroc looc burete nico. Ma anyonek nɔɔgɔ døyizi ci avaci ol kiyo kiteena o.

⁴ Ma aricanonek noogə zəoz calaj adayi arte ki keen been kaal o adujna tədəwai dook. Bar olla aduyak noogə zəoz ci ka kavaci niigi ɔl o alaj anyak bayen o Joowo ɻumtene ugeec. ⁵ Ma anyonek buk noogə zəoz calaj avaci ɔl kadaayito, bar olla abon anyek niigi noogə eleeti wucez noko nyelowe tur. Maje ciritonti cineeg o bar kizik ciriton o gən kiteenu o ele. ⁶ Ma nyelowene ceen tur noko abalac ɔl ɔrəot ele, ma arəoŋ niigi daayiz ka coma aliita balcon nico, bar alaj adai.

⁷ Maje giroc nici eel kiyo jəmane o eelnek ɔrəoŋ o. Anyak niigi ootine kaal ci kizik kavuret ceen warki, ma eel ɻumti kiyo o ɔl o deer o. ⁸ Ma wunte imana kiyo o ɻaanu o, ma eel nyigita kiyo o maatu o. ⁹ Ma anyak kubulet ceen ziik. Maje tabana cigeec o anyak molok ci appe kiyo zəoci o kelek o aluti o. ¹⁰ Ma anyak kaal ci avaci ɔl kiyo kiteena o, ma apirnane ɔl nyelowe tur. ¹¹ Ma anyak niigi alaan ceen toonnyai ci Loryento ci abal look ci wun noko. Akanek ɔl o kazi Ibiro toonnyai nico zaar ci kazi Abadon. Maje ɔl o kazi Garik awo zaar ci kazi Apalan. Ma kej ci zaar nicoko kazi ne liben.

¹² Nici zin noŋ o targany oowu neen, bar zin ɻaan eel noŋa ci targany een ram ka kivita.

¹³ Otobo ni bodo toonnyaiti oman toromba onin. Mazi abo, kazii molok ci aku ɻaaŋ taabinto een warki abil Jook ɻuma. ¹⁴ Anek mələyi nici toonnyai nico ne, “Ooga toonnyak ween wec baal acabje liile o adikir kazi Yuparatiz e.” ¹⁵ Maje laadun toonnyawa ceen wec noko acabje niigi ɻinaante o are iiten nico ka koot kuruyit niigi ɔl lelen codoi lelenete ween iiyu kadaayito. ¹⁶ Ayit niigi takirnya ci meel ger ci atoot jəmane. Ma aduyakan meelitin ci akeebine takirnya nici kiziti 200,000,000.

¹⁷ Ma kacin wunozinte can noko jomane nicoko been ɔl ci atoot noogə noko. Anyak ol nicigi ogen kubulet ceen ziik meerik kiyo goo o, ma anyak ogen kubulet ci colayik kiyo jaloc o, ma bodo buk ogen anyak kubulet ci maanik kiyo toloyaci o. Maje ooti ci jəmanewu o kizik ooti ci maatu. Ma adujna utugetine cigeec o goo ki buret been ɻəliz ci ger ɔrəot. ¹⁸ Ma goo ki buret been ɻəliz ci ger adujna utugetine cigeec noko aruk ɔl lelen codoi lelenete ween iiyu kadaayito. ¹⁹ Ma dəyizi ci jəmane nicoko o abil utugetine been nyalaadete buk. Eeci nyalaadeta cigeec o eel kiyo kowanya o, ma anyak utugeti ci adayi ɔl kipirta ɔrəot ele.

²⁰ Maje ɔl o ɻaan kurukte jəmanene nicoko kadaayito e, alaj arəoŋ kotonit baciinok ugeec, bar amena adiŋdiŋan vonjizok o Loryento been joowane o adilyai noko. Ma joowane ci adilyai noko eəenyca warkine ki zurtenene ci gidaŋ, ki zurtenene ci maan, ki biyene, been keeni. Alaj een joowane ceen didi ka kidiŋdiŋanit ɔl, eeci alaj acine, ma alaj aziijne, ma alaj amoɔt. ²¹ Buk ɔl nici alaj arəoŋ kotonit monyenet, ki tamarzet, ki waanžet, been gorziin.

Toonnyai ci anyaa warage ci miliny

10 ¹Kicina ni bodo toonnyai ci adji aku tamma. Aborconeck noono diizwana kiyo rumane o, ma atakuonek bərəye ɔɔ cin o. Ma abil ɻum cine o kiyo ii o, ma alanyit zəona cigne o kiyo goo o. ² Anyak niini aziita warage ci miliny, ma akoli warage nici ɻaati anyayi aziita o. Ma arek zooc ci azo o liil, maje zooc ci kapeto o arek dəwən. ³ Ma agereny molowe ci appe kiyo aruur maa o. Ma abedekə bərəyeta ceen torgerem noono zəoz julya. ⁴ Mazi azəoz bərəyeta nici julya, kərəŋja keteyeet zəoz cineeg o. Bar kazii molok ci aku tamma, anekan ne, “Rəot kaal ci aduwa bərəyeta nici o. Zooti niina doon. Má ayeedi.”

⁵ Ma kacin toonnyai nico adojek aziit cin azo o tammu taden. ⁶ Ma itoon zaar o Jook o arogi noko been neen o eəenyca tammu taden ki kaal o eel ɻinaante dook, ki looc ki kaal o eel loota dook, ki liiloc been kaal o anyak dook. Azi niini ne, “Alaŋaan bodo rewinet o Joowo akə ɻinti reen jaati ka kidicai niini liŋliŋon onin. ⁷ Inoko zin ma abo toonnyaiti o ano gənəgi ween tərkənəm e toromba onin, agaac idica Jooi liŋliŋon onin alaj agayi baal aduwak niini nyakanjanet ogin doon e.”

⁸ Ma kazii molok ona azoozekan tamma e bodo anekan ne, “Bitə doma warage o miliny akoli e toonnyaito ona anyak e.”

⁹ Koowa ni toonnyaito nico, ma kakə kajin ka kanyan warage. Eneyan ni niini ne, “Doma dak. Akətket tedec otoge cun o kiyo leteci o, bar zin tedec awuci kej ɔrəot.”

¹⁰ Kodoma ni warage nico noono aziita. Mazi kadei, akətket didi kiyo leteci o. Bar mazi kakuu, ook uwuc kej ɔrəot. ¹¹ Uduwayan ni niini zəoz ci anekan ne, “Abon amena uuwaye zəoz o Joowo moden kebere dook kibeen alaat ugeec.”

Uuwayi o ɔl ween ram

11 ¹Anyozeyan ni keet ci ka kook kayabizo, ma aduyakan zəoz ci azi ne, “Tiŋa je. Bitə yabiz ceez o Joowo been ɻino taabinto. Buk keep ɔl o adiŋdiŋan Jook ɻinaante. ² Bar zin má ayabiz ceez reerun, eeci anyozozek ɻinitana moden o alaj een Juz. Ulul zin tijeere niigi kutur o Joowo nyelowe ceen eet ram ki tiin ram. ³ ɻaan zin kakə naana kitoona bacok ogan een ram ka kivita kuuwayit niigi nyelowene nicoko ɻaati anyai rumane ci zərər.”

⁴ Ma bacowa ceen ram noko atobə niigi kibeen keen ween kijiro een ram been tokolen ween ram eel ɻume o Jook o abal looc dook. ⁵ Mā arəoŋ eeti kutuguwek noogə gi ci ger, adujnake koca niigi noono goo utugetine ugeec, ma aruk kadaak. ⁶ Anyak niigi dəyiz ci alami tammu calaj atil iinyaaye ci uuwayi zəoz o Joowo o. Ma buk anyak dəyiz ci ookci maam dook kizi biye. Ma anyak niigi dəyiz ci anyaake looc moorizok ki kaalyan ci ger ci olla arəoŋ niigi.

⁷ Mazi avɔ adicai nyelowe o uuwawi o zəoz o Joowo, adujna tijeere kelegiti o mooti loowe o wun kal, ma aku ɔɔrəki noogə. Ma amok niini noogə, ma aruk noogə kadaayito. ⁸ Ma oogin eleeti ugeec gole o kutur o adikir baal adodine Manyi uneen keete ween talakec e. Ma kuturi nici agayi gerzitina kiyo baale Sodom been Masir e. ⁹ Avu zin tijeere agelem modena loocok dook noogə ci adaai oogin gəla noko iinya iiyu ki iiten kərgən, ma alaj anyek ɔl koot kadaac noogə. ¹⁰ Ma atalne tijeere ɔl o loocu daayize ci bacok nicoko o. Ma agam tijeere niigi caalit, ma anyə kaalyan ci adizkən talniinta, eeci gən apirnane noogə nyakanjaneta ceen ram noko. ¹¹ Mazi akə adicai iinya ceen iiyu noko kibeen iiten kərgən, itijawi Jooi bodo noogə daayiza. Ma anyak ɔl ci ona anaamnek noogə o ɻoliin ɔrəot ele. ¹² Ma azii bacowa ceen ram noko molok ci appe ci akunak noogə tamma anek ne, “Ivitak taden ɻaato”. Makacinc didi ilikta diizwana noogə, ma avoyi tammu tadena kicinit ɔl o amarnin noogə e noko. ¹³ Taman noko ɔtəoemo looci dirakdirak. Makacinc ilibe kutur libir codoi libiroye ween amoɔt kulture nico. Ma adaai ɔl ceen 7,000 ɻaati ona amoɔni tədəwa noko. Maje ɔl ci ɻaan anyigzai o, anyayit ɻoliin ɔrəot, ma adiŋdiŋan Jook o tammu tadenu.

¹⁴ Nici zin noŋ o targany ano gən o oowu neen. Maje ɻaan o targany ano gənəgi ween ram noko izi buk ajən.

Toromba o ano gənəgi ween tərkənəm

¹⁵ Otobo ni toonnyaiti o aṭorneke toromba onin. Ma kazii molokwa ci avu tamma agereny azi ne, “Ibilun dəyizi o ka kabalo ləci ɻaaten Jook kibeen Kiristo tə, ka kabalit niigi looc noko been neen.” ¹⁶ Ma adoma alaata ween eetom ki tiin wec ona aavtiz lecerete ugeec ɻume o Joowo e, akani kozorjti looc ɻume onin, ma adiŋdiŋan noono. ¹⁷ Ma anɔ ne, “Kanaatin naaga ineet o anyei dəyizok dook. Ineet neen baal aave tə baale kinatamma laadun e zee been inoko o. Kanaatin naaga ineet giye o anyaye niina

doyizok dook aziite unun, ma inoko abalu looc.¹⁸ Utuburtin zin modena, ma inoko izi waj o aborneke niina noččo nōj. Ma buk izi waj o ka payi ol o adaai. Ma izi waj o ka anyeke bonat gabara ugun een nyakajanet. Ma buk ḥaan acacai niina ol ugun titiny been ol ugun celbez kaal o abon agano kibeen diŋdiŋo o adiŋdiŋanin niigi ineet. Buk izi waj ci ka eeyai ol baal uulal looc e.”

¹⁹ Okole ni ceez o Joowo tammu tadena. Ma ayezai loidonji o terkeediinto ceeza eecit. Ma abadi tammu, ma ajul børøyeta. Maje ḥaato bodo amočt lōoci, ma atiilnai maama ceen biyen.

Acin Jōn ḥaa been kutil wunozyai

12 ¹Zin eyelizai gi ci appe panypany tammu tadena. Gi nici bar te ḥaa ci aborcek ii, ma ataadek zōč nyelok, ma anyak ṣewa kavur ci anyak monyony ceen amočt ram. ² ḥaa nici anyake, ma izi ajon ka kotoyai, ma aam noččo dole kutulu ḥočt ele.

³ Eyelizai ni bodo gi ci appe panypany oman tammu tadena. Gi nici bar te kutil ci meerí appe anyak ooti torgerem, ma anyak kondenen kibeen oto amočt. ⁴ Ma agura nylaade cin o monyony lelen codoi lelenete ween iiyu tamma, ma ajukek looc. Ma aki abil niini ḥaa nico ḥuma. Are dole kotoyai ka kukuu. ⁵ Zin didi otowa ḥaa nici logo o ka kabal ol dook loota keete onin alaazetu een zit. Mazi akō ookcái, kataman noččo iraannyai dole nici onyowozozek Jook ḥaa lecer onin alaazetu. ⁶ Maje ḥaa alya ivir ook balala ḥaabaał agočnak Jooi noččo ka kook kabaai nyelowe eet ram ki tiin ram e.

⁷ Akatai ni enico ḥočt tammu tadena. Toonnyaiti o Joowo kazi Maikol been toonnyak o aromé ki noččo oot ḥočt ki kutil been toonnyak ogin. ⁸ Ma ḥočt zee makacin ḥmoge kutali kibeen toonnyak ogin. Mazi akō amogji, ḥkoma bodo noččo ḥjintineej tammu tadena. ⁹ Ujukcak ni kutali ci appe noko been toonnyak ogin tōd. Ma kutali nici kutil o kazi zaar ne Loryen neen. Noččo ele neen ween kowat baal alaba looc dook e.

¹⁰ Kiziwa ni molok ci appe aki tamma azi ne, “Inoko zin iiya elyaan o Joowo, ma eyeliza Jooi døyiz o alaazet onin. Buk eyeliza Kiristo døyiz onin. Loryen baal gōč akolak ḥgōčnoga ogaac rooni Joowe onai waazinok been baalinok e ujukcak looc. ¹¹ Omogit zin niigi noččo biyete o Nyoonu been zooze ween didi baal uwak niigi e, eeci agamta baale niigi zōč ci adaajni ḥaaten Kiristo labak. ¹² Atalto zin niiga ol o abaaku tammu tadena dook giye nico. Bar zin izi nočča wole ḥaatunoj ol o abaaku tōdōwai been liilowē, eeci Loryen iiyayuŋ igeet bornet nočča. Aga niini noččo izi iinya ogine tōnye.”

¹³ Mazi akō acin kutali zōč o ujukcak niini looc, akata tooyinet ci atočyi ḥaa ci ona ookcái o. ¹⁴ Anyozozek ni ḥaa nico tabana ceen ram eel kiyo o zuut o adikir o, ka kiviri kajaari kutil nico kukołozeke ḥjnbaal agočnak Jooi noččo ka kook kabaai nyelowe eet ram ki tiin ram balala e. ¹⁵ Mazi acin kutali ḥaa ivirun ḥaatin noččo, izicek maam ceen tawan noččo vurta ka kitiriwi maama nici ḥaa kooyi many. ¹⁶ Bar zin tōdōwai izi tiritoi ci ḥaawo. Ajaaki, ma acorza maam ci ona azicek kutali ḥaa o dook. ¹⁷ Otaborek ni kutali ḥaa nico nočč ḥočt ele, ma akō ka kook ḥočt been dōl ci ḥaa nico oogi. Dōl ci ḥaa nico neen ol o gōč azooni lotinok o Joowo, ma atu zoozok o ayezla Yesu een didi. ¹⁸ Ma aki abil kutali nici liiltoga.

Acin Jōn kelek ceen ram wunozyai

13 ¹Ma kacin kelegit ci mooti aduŋna liila anyak ooti torgerem been oto amočt. Ma anyak oto cigine o dook kondenen. Ma ayedonek ooti cigin noko dook zaara ci abołli azi ne, Keen naana Jook. ² Kelegiti nici kizik bar kelaŋ, maje zōčna kizik kiciciman, maje ḥtogi kizik maa. Ma anyek kutali kelegit nico døyiz onin ki lecer o alaazetu been alaazet onin adikir. ³ Ma oč codoi ootine cigin noko ateedi, ma kizik ka kadaak, bar te toben ci alal labak. Ma ateet ol dook zōč nici biye, ma ano kelegit nico. ⁴ Ma adiŋdiŋan niigi dook kutil, eeci anyewun niini kelegit nico døyiz onin. Ma buk adiŋdiŋan niigi kelegit nico. Azi ne, “Heneen ci atobo ki kelegit nico? Heneen ci anim koorya ki noččo?”

⁵ Ma anyononek kelegit nico gōl ci ka kōbōlōli kutuguwi ele kizi Jook. Ma anyononek noččo døyizi ci ka kutuguwi noččo nyelowe eet ram ki tiin ram. ⁶ Akata ni niini momoz ci amomozi zaar o Joowo, ki ḥjin onin abaai, been ol o abaak tamma dook. ⁷ Ma anyononek noččo døyizi ci ka kōri ol o Joowo, ma amok noččo, Ma anyononek buk noččo døyizi ci abali moden o loocu dook. ⁸ Ma ol ci abaak loota noko dook adiŋdiŋ noččo. Zin ol baal laadun ayeet Jooi zaar ugeec waragewe o rogeto kinatamma e doon calaj niigi adiŋdiŋan noččo. Ma waragewi ci rogeto o warage ci Nyōč baal aruk ol noččo kadaak e.

⁹ Mā anyaku iin, abon aziijnu zōč nico juruŋ. ¹⁰ Mā anyozek eet gōl ci ka kagamoi, tjeere agamnyi. Mā anyozek eet daayizi ci ka kadaai dilawa, tjeere adaai niini dilawa. Zin ol o Joowo abon anyak niigi zinzeeti døyiz tuwente o atuwi Jook.

¹¹ Bodo ni kacin kelegit oma ci mooti aduŋna tōdōwai. Anyak kelegiti nici oto ram ci eel kiyo o mirkic o ḥaan miliny o, ma agereny kiyo kutali o. ¹² Ma anyak døyiz ci abil kiyo kelegiti ona oowu e, ma atirit niini gō nice. Ma adajek ol ci abaak loota noko dook kidiŋdiŋan kelegit ci ona anyak oowe codoi toben ci alal noko. ¹³ Ma agočnaka legiti nici kaal ci ateet ol biye. Anyek niini goo kiitak looc tamma kicinit ol dook. ¹⁴ Ma alaba ol ci loocu noko dook giye o agočnaka kaal ci ateet ol biye ka kitirit kelegit o oowu. Ma aduwak kelegiti nici ol keteenyca ririton ci abil kiyo kelegiti ona anyak moroten e. Aduwak niini noččo kutuguza ririton nico ka kidiŋdiŋan niigi kelegit nico. ¹⁵ Anyonek kelegit nico døyizi ci abeke ḥvajiz ririton o eeyeca ol kotobt ki kelegit ona oowu e korok ḥkōč. Ma anyonek ririton nico døyizi ci ka kuruyi ol o alaj adiŋdiŋan noččo kadaayito. ¹⁶ Ma adoma kelegiti nici adajek ol dook zōč ci ka kanyakti niigi bayen aziine ci azo o, karabōt een ḥumtine, ol o titiny ki ol o celbez, ki ol ween arōk been ol o amaat, ki ol ween mirōk been ol o alaj een mirōk. ¹⁷ Akōm zin bodo eet ci ka kataalo karabōt ataalane kaal, dooke coma anyak bayen ween zaar o kelegit nico.

¹⁸ Abon zin anyaku genyiz. Ma eeti ci agoya ajowa niini kej ci bayen ci kelegit nico o, ma bayen nici een 666.

Acin Jōn Nyōč been ol ogin wunozyai

14 ¹Mazi kaara keberē, kacin Nyōč ci abil biye o kazi Ziyon Jerusalema. Arome niini been ol baal aŋeryai een 144,000 e. ² Ma kazii molok ci aki tamma ci uurut kiyo maama o ariiya biyen tadena o. Ma buk ajul kiyo børøye o. Ma bodo arōk kiyo kidoreta o abenin ol o. ³ Ma avu ol ceen 144,000 noko, ma avu eel ḥaa lecer o alaazetu ki ḥume o kelek ween been ḥume o ol ween alaat. Ma aben niigi beniin ci colai. Ma akōm eet ci anim kedemez beniin nico, bar aga niigi doon ḥaa eene 144,000 baal ataalane Nyōč noččo loota biyete ogin e. ⁴ Ma ol nicigi dook ol o azooni eleeti waanjzeta ki zoocmaziti. Ma ano niigi Nyōč noččo ḥaati olla te akoyi niini. Ataalyai niigi loocowe dook, ka kiziti ol ci Joowo kibeen Nyōč. ⁵ Aleek noččo vələj been neen, ma akōm niigi kaal ci ger abaca.

Acin Jən wunozyai toonnyak ci Joowo een iiyu

⁶ Enico kicina toonnyai ci Joowo akul tamma kejə. Anyaa niini zəoz o abil been neen o kaviyak o Joowo colai ka kiiya kuduwak moden o loocu dook. ⁷ Ma agereny niini molowe ci appe azi ne, “Otəŋjolte Jook. Idinqidjanit nəoŋo. Eeci iitya iiteni o ka kapayi niini əl dook. Idinqidjanit zin nəoŋo o eənyca tamma taden, ki tədə, ki liilok, been valace.”

⁸ Ma anowa bodo toonnyai nico gən oman ci azi ne, “Uulale, uulale kuturi o adikir kazi Babilan. Kutur zin nico neen o gən anyek moden kəbere dook kutuguzə kaal ci ger ərəot iinya dook calaj bac buk zinzeeti azi caki kiyo abaaki o.”

^{9–10} Ma anowa bodo toonnyak ceen ram noko toonnyaiti oman ci agereny azi ne, “Mā alam eet ci adinqidjan kelegit nico been ririton onin, ma agama bayen onin karek ɻum karabən een azzit, abornek koca tijeere Jooi nəoŋo nəj ərəot ele, ma ajowa niini piryakzet ci appe ərəot gooye ween lətən ɻume o toonnyak o tammo been Nyəoŋna. ¹¹ Ma bureti ci tijeere adujna gooye ci avaat nəoŋo neke aburut tijeere nəkə been neen. Apirna tijeere niigi baalinok ki waazinok dook, eeci idinqidjanit niigi kelegit kibeen ririton onin, ma anyak niigi bayen o zaar ogin.”

¹² Abon zin əl o Joowo adəi tuwente uneenj. Abon azooni niigi lotinok o Joowo, ma abon atu niigi Yesu ərəot.

¹³ Enico kiziwa molok ci aku tamma azi ne, “Teyeet zəoz co. Abil mayuwenet ole o adaai giye o anowi niigi Jook.”

Ma azi bodo Vəŋizi o Joowo ne, “Didi zin. Inoko tijeere niigi uyubuzit lipliponte uneenj, eeci acacak tijeere Jooi nəoŋo bonat o lipliponte uneenj.”

Acin Jən teedinet ci kaal o loocu wunozyai

¹⁴ Mazi kaara kəbere, kacin gi ci kizik eet ci deer ci aave diizoc ci vəɔ̄r. Anyak niini kavur ceen warki ɔ̄wa, ma anyak aziita cercer ci leedi ərəot. ¹⁵ Ma adujna toonnyaiti oman ceeze o Joowo, ma awo molowe ci appe eet ci ona aavi diizoca o azi ne, “Doma cercer unun, teedə. Ibiirito kaala o loocu dook.” ¹⁶ Odoma ni eeti ci ona anyak cercer aziita noko ətəməwi cercer tədəwai, ma ateeda kaal o loocu dook.

¹⁷ Ma kacin bodo toonnyai oma adujna ceeze o Joowo tamma tadena. Anyak niini buk cercer ci leedi ərəot.

¹⁸ Ma kacin toonnyai o gən abek goo ɻaao taabinto adujna ɻinaante. Ma awo niini toonnyai ci anyak cercer noko molowe ci appe anek ne, “Cin di. Kaal o loocu dook loota ibiirito. Doma zin cercer unun ka teedə.” ¹⁹ Ətəməwi ni toonnyaiti nici cercer onin loota, ma ateeda kaal o loocu. Ma kaal ci loocu noko əl o loocu neen. Aruk toonnyaiti nici nəoŋo o, eeci abornek Jooi nəoŋo nəj.

²⁰ Ma ariik biyeta ugeec loota kiyo maama o tawano o.

Anyak toonnyawa əl o loocu piryakzet lak torgerem

15 ¹ Ma kacin gi ci panypany tamma tadena ci ateelan biye ərəot ele. Bar te gi nici toonnyak ceen torgerem ci ka kanyaaktak əl piryakzet ki giden lak torgerem. Ma giden nici giden o atorneke. Nici zin dican o bornet nəj o Joowo neen.

² Ma kacin ɻinti kizik liil ci liilim kiyo gizazac o, ma azi pilpil kiyo goo o. Ma kacin buk əl ona abor kelegit ki ririton onin kibeen bayen onin een 666 e. Əel niigi ɻaati kizik gizazac noko, anyak kidoret o Joowo azeene. ³ Ma adinqidjan niigi Nyəoŋ ɻaati abeni beniin ci atobə ki beniin baal abən Mosis azi ne, “Manyi Jook o anyei dəyiz dook, een niina alaan o moden dook. Kaala ugune gən agoon ateet əl dook biye. Kaala o agoon dook kaal ci eel təp. ⁴ Əl dook arjolinin ineet, ma atitiny niigi dook zaar ugun. Inet doon o titiny. Ma tijeere avu modəna dook ka kivita kidinqidjantin ineet, eeci əl dook icinit lipliponok ugun abon.”

⁵ Ma vurta kacin ceez o Joowo tamma tadena əkole, ma kacin ceez ɻjino alile. ⁶ Ma adujna ceeze nice toonnyawa ween torgerem e. Aborcek niigi dook rumane ci vəɔ̄r ataranet, ma anyak zinzeetine kubulet ceen warki. ⁷ Ma anyek kelegiti codoi kelege ween wec e toonnyak ceen torgerem noko kodooce ceen warki een torgerem ci abiz bornet nəj o Jook o arogi been neen. ⁸ Ma adala ceez o Joowo gi ci kizik buret ciaku diinqidjont o Joowo been dəyize onin. Ma akəm eet ci anim kook ceeze o Joowo eecito zee ma akə adicai piryakzet ki giden ween lak torgerem ona anyaa toonnyawa e.

Aduutek toonnyawa bornet nəj o Joowo looc

16 ¹ Ma kazii molok ci appe aku ceeze o Joowo anek toonnyak ween torgerem e ne, “Ooti kodooce ceen torgerem noko ka əət uduutek bornet nəj o Joowo looc.”

² Ma akə aduutek toonnyaiti ci oowu o bornet nəj o kodooc onin looc. Taman nəkə eyenneyai dəkize ci adakac ərəot ole baal anyak bayen o kelegto, ma adinqidjan ririton onin e.

³ Bodo buk aku toonnyaiti oman, ma aduutek bornet nəj o kodooc onin e liilok o adikir. Taman nəkə utuye maama keelit kiyo biyeta o eet o adaai o, makacin adaayitə kaala o arogi liilowē dook.

⁴ Bodo aku toonnyaiti oman, ma aduutek bornet nəj o kodooc onin liilok o miliny been valace kutuye kizi biye. ⁵ Ma kazii toonnyai o gən abek maam azi ne, “Inoko agoon gi ci abon. Apai niina kaal keelit təp. Een niina Jook o alile neen baal abil tə kinatamma laadun e zee been inoko o. ⁶ Baale əl o gerze akata biye o əl ugun been nyakaŋanet ugun. Inoko zin anyeyu buk niina nəoŋo biye ka kowodit. Ojokta zin niigi payiin ci agano been gerzitin uneenj.”

⁷ Ma kazii molok ci aku ɻaao taabinto ele azi ne, “Didi zin. Een niina Manyi Jook o anyei dəyizok dook. Payiinowa ugune een didi, ma eel təp.”

⁸ Ma aku bodo aduutek toonnyaiti oman bornet nəj o kodooc onin e ii, ma anyononek ii dəyizi ci avaadi əl aburiza. ⁹ Ma avaat aburizi nici əl ərəot ele, makacin odomit niigi Jook o anyaa nəoŋo piryakzet nico. Aləj aga niigi piryakzet nici agano kibeen gerzitin uneenj o, ma aləj aroɔ̄j buk niigi kotoŋit baciinok ugeecik.

¹⁰ Ma bodo aku toonnyaiti oman, ma aduutek bornet nəj o kodooc onin lecer o kelegto anyayi baliin. Taman nəkə adala muuri baliin o kelegit nico lai, ma adak əl nyigit balçonta. ¹¹ Mayo nuun adakac dəkize ugeecik, ma abalac niigi ərəot o, aləj aroɔ̄j kotoŋit baciinok ugeecik ger agoon been neen, bar adəm niigi Jook.

¹² Ma bodo aku aduutek toonnyaiti oano gənogi ceen tur o bornet nəj o kodooc onin liil o appe kazi Yuparatiz. Taman nəkə owodjai liili nici kədək kej kak ka kanyek alaat o avu libire ci jenu e gol. ¹³ Ma kacin vonjizok ci ger een iiyu ci kizik bar nyeelwa. Aduujna niigi otoge o kutalo, ki otoge o kelegit o oowu e, been otoge o kelegit o vurto een nyakaŋanet o volojo. ¹⁴ Nicigi vonjizok o Loryento anyak dəyiz ci agooni kaal o ateet əl biye. Ma inaaz niigi avə awa alaat o loocu dook kivita kulute ɻaatodoi ka kereya iiten o ka kooryəi niigi ki Jook. Ma iitene nice azaan tijeere Jooi nəoŋo dəyize onin kizi nəjə cigeecik targanyə.

¹⁵ “Iziikto zin. Kakun iima naana kiyo agoryaiti o. Amayuwu zin eeti ci acine baalin dook, ma azooni rumane ogin kizi ajone ka calaj adun niini ḥadinyiny, ma anyaak ele alyaan kola.”

¹⁶ Ma anyaak vonjizowa nicigi alaat o loocu waanjzet. Ma ḥinti aloten alaata nici noko awo ol o kazi Ibiro zaar ci kazi ne Armagedon.

¹⁷ Ma bodo aku aduutek toonnyaiti ci ano gōnōgi ceen tōrkōnom o bornet nōj o kodooc onin ḥōt. Ma aduujna moloyi ci appe lecere o alaazetu abil ceeze o Joowo tammu tadena, ma azi ne, “Inoko zin odota.” ¹⁸ Enico abadit bōrōyeta, ma ajul, ma amočt looci dirakdirak ḥōt ele močtiz ci ḥaabāal eēnycane looci ḥaan kōtōmō noko. Ma močtizi nici appe ḥōt kujuk močtiz o gōn laadun amočni looci o dook. ¹⁹ Ma apaki kuturi o adikir kazi Babilan kejere lak iiyu. Ma alibe kuturyowa o loocu dook lai. Alaj areyek Jook kuturi ci adikir kazi Babilan noko, ma itoonek nōčōnō payiin onin ger o, eeci abornek niini nōčōnō nōj ḥōt. ²⁰ Ma azi vitena o kululik aliya maama dook been biyen dim. ²¹ Ma atiilna tammu taden maam ceen biyen ci appintik adiñdij kiyo goluweta o, ma iinak ol kodomit Jook giye o apirnane niigi biyene ci iinak nōčōnō noko.

Acin Jōn waanjnyai ci agayi wunozyai

17 ¹ Iiyayan ni toonnyaiti codoi toonnyaye ceen torgerem ona anyak kodooce o, maaku anekan ne, “Ija ka keyeleyin piryakz̄et o apawonek kurur o kazi Babilan eēnycain ḥaa aliya liilowa o meelik. Kuturi nici atobo niini ki ḥaa ceen waanjnyai agayi ḥōt. ² Ma ogin niini kibeen alaan. Ma ḥaa buk ol o loocu dook kibeen nōčōnō waanjzet ci abaayine kiliita nōčōnō looci lai.”

³ Ooyan ni toonnyaiti nici balala vōnjize o Joowo. Ma ḥinaante kicina ḥaa ci aave kelegit meeri ci mooti, ma ayeedonek kelegit nico ele dook zaara ci abōlōli azi ne, “Keen naana Jook.” Ma anyak kelegiti nici ooti torgerem been oto amočt. ⁴ Aje ḥaa nici aborcek rum ceen gol jaloc. Ma ayinjyijan ele warkine been kalbene ceen kagora azi pilpil kibeen ziira. Ma anyak buk niini diic ceen warki aziita. Maji diic nico abiz ririnya ci kaal o waanjzet onin. ⁵ Maji nūm cine o ayeedonek zaara ci anyak kej ci aroodi ci azi ne, “Babilan o adikir o ademzek ol o loocu dook waanjzet kibeen gerz̄itin.” ⁶ Ma kacin ḥaa nico abaak nōčōnō biyeta o ol o Joowo ki biye o bacok o Yesu baal gōn aruk niini e.

Mazi kagelem nōčōnō noko, kabaranje ḥōt ele. ⁷ Ma ajinan toonnyaiti anekan ne, “Gitaz ci eēne baraq o? ḥaan kaduwakin kej ci akati ḥaa nico o, kibeen kej ci akati kelegit ci aave niini anyak ooti torgerem been oto amočt noko. ⁸ Ma kelegiti ci acin niina noko baale rak arogi labak, makacin bodo iziito. Bar zin inoko izi ḥinti ka kudunai niini loowe o wun ka kiiya kook ḥaa ka kuulaloi lai. Mazin ol o abaak loota baal ḥaan laadun zaara ugeec keteyeede waragewe o rogeto kinatamma e, ateedi tijeere nōčōnō biyeta ḥaa acini kelegit nico, eeci baale arogi niini labak, ma inoko o iziito, bar zin katin ḥaa ayelzai bodo.

⁹ Arōq̄ zin zočz nici ziiknen ki genyiz. Kej zin ci zočz nico neen ce. Ma ooti ceen torgerem o biyen ween torgerem aave ḥaa nici neen. Ma buk akati niigi alaat ceen torgerem. ¹⁰ Maji alaata ceen tur ḥaatineej aaryai kizeect̄. Maji codoi ḥaa abil t̄. Bodo oman ḥaa bar buk laadun kiiya. Mazi aku katin, aku aavi ḥinti miliny ter. ¹¹ Maji kelegiti baal rak arogi, makacin bodo iziito e, een katin niini alaan ci akeebonek gōnōgi ween torgerem e kiziti turge. Bar zin tijeere ak̄ niini ḥaa ati uulalin dim.

¹² Ma oto ceen amočt acin noko, alaat ci ḥaa rak kagamit alaazet. Bar zin katin anyononek nōčōnō kibeen kelegit alaazet loota zit codoi t̄r noko. ¹³ Ma anyak niigi dook ḥaa ati uulalin amōt noko baabani codoi t̄r, ma atirit niigi kelegit ka kōdōk ḥōq̄nta.

¹⁴ Ḫor zin tijeere niigi Nyōčn o Joowo. Bar zin tijeere amōt Nyōčn been ol ogin aŋeryai atu nōčōnō kelegit nico ki ol ogin, eeci Nyōčn niini alaan o amōt alaat dook, ma dōyizi onine ajuk doyzok dook.”

¹⁵ Ma anekan bodo toonnyaiti ne, “Ma liilowa ci acin aave waanjnyaiti neke moden o loocok dook neen. ¹⁶ Maji oto ceen amočt noko kibeen kelegit ci acin niina noko, amarnin katin niigi waanjnyai nico. Avōyi katin niigi kaal ogin anyak dook, ma oojnek nōčōnō looc kaavu ḥadinyiny. Ma adak katin niigi ele onin, ma avaat viten ci anyigjai o lai. ¹⁷ Jook zin neen o arom baabani uneej kōdōwē ka kutuguzō gi o aroonjek niini nōčōnō kutuguzō. Jook neen o anyek nōčōnō kanycek alaazet uneej kelegit ka kutuguze kaala dook eo arōq̄ niini.

¹⁸ Ma ḥaa ci acin noko, kutur o adikir abal alaat o loocu dook neen.”

Acin Jōn liben o kutur o kazi Babilan wunozyai

18 ¹ Bodo burta kicina toonnyai oma ci aku tamma. Toonnyaiti nici anyak alaazet ci adikir, ma alina niini ḥōt kataraan looc dook linata. ² Ma agereny molowe ci appe azi ne, “Iita! Iita kuturi o appe kazi Babilan! Ille didi q̄dim! Ḫōkōma ol ci abaak ḥinaante kina, bar izi ḥinti abaai vonjizowa o Loryento. Ma buk abaayi kuduvaana been kibaali o ger dook. ³ Eeci gōn kuturi nici agura moden dook waanjzeta ka kivita kutuguzō niigi ki nōčōnō waanjzet o abaayine kiliita nōčōnō looci lai. Buk alaata o loocu dook utuguzō waanjzet been nōčōnō. Ma etenyerit tajera o loocu dook nyeriz ci ajowa gole ci ger.”

⁴ Bodo kazii molok oma ci aku tamma azi ne, “Udunta niiga ol ogane kture nico. Má azolu ki nōčōnō baciinok cigin o. Gerze ḥaa ajowanu payiin ci ger kiyo niini o. ⁵ Agawun Jooi baciinok ogin, eeci baciinowa ogine izi meelee zee makacin urumit tammu taden. ⁶ Inoko zin utuguzek buk niiga nōčōnō kaal ci ger kiyo baale agoonekun niini igeet e. Acaca kaal o ger baal agoonekun niini igeet e lak ram. Ipirтай niiga nōčōnō lak ram kujuk baal apiranun niini igeet e. ⁷ Igidit nōčōnō katamaat ḥōt ka kotobt̄ kibeen dijdijon been arōkz̄et onin baal anyak e. Eeci gōn abōlōli niini azi ne, “Keen naana ḥaa ceen alaan. Ma akōm gi ci ka kiinon kiyo ḥaa ci bōye o been neen.” ⁸ Zin giye o abōlōli niini, oroma piryakz̄et zooc ecodoi t̄r noko. Ma akunak nōčōnō močrizi, ma akat culum, ma adak magiz ḥōt. Ma avaat goo, eeci Manyi Jooi o anyak dōyiz apayewun nōčōnō gerz̄itin.”

⁹ Zin katin alaata o loocu baal agoon kibeen nōčōnō waanjzet e, alu kiitazo tilalo ḥaa ati uulalin kuturi nica neke.

¹⁰ Eel tijeere niigi reena, eeci ajoole piryakz̄et cin o, ma aŋo ne, “Izi nōja targanye. Izi nōja targanye. Uulale kuturi o appe anyak doyzok kazi Babilan dim ziite codoi t̄r noko.”

¹¹ Buk ol ween tajer aluwek tijeere nōčōnō, eeci ḥōkōma ol ci ka kataalit kaal ugeec. ¹² Ḫōkōma ol ci ka kataalit warki ugeec, ki zurtenen, ki kalbe ween kagora azi pilpil, ki ziira, ki rumane o alina, ki rumane o meeri, ki rumane o acabi ḥaa ooti, ki keen kebère o alan ajoyai gaga, ki kaal dook o agoonnyai otone o ajoowlanu ki keeni, ki zurtenene, ki ziiyi, been biyene o appintik alina. ¹³ Ma ḥōkōma ol ci ka kataalit kaalyan o ajołni dayiin madiz, ki kaal o aburutani ol ceezi ka kōtōp̄olti madiz, ki nyaantane, ki ḥōren, ki tilen o voor, ki labi, ki tiin, ki eeza, ki jōmane, ki kavoolet o agurut jōmane, been mirok o ataaline ol. ¹⁴ Ma anek tajera nōčōnō ne, “Inoko kaala baal gōn arooj niina kizi kaal cugun e idicai dook. Buk arōkz̄et unune been linat unun əbowē lai, ma alaj bodo ajowa been neen.” ¹⁵ Ma ol ceen tajer baal gōn ajowa arōkz̄et kture nico o tijeere eel niigi reena, eeci ajoole niigi piryakz̄et cin neke. Ma aluwek katin niigi nōčōnō, ma aboobi ḥōt ele. ¹⁶ Ano tijeere niigi ne, “Izi nōja targanye! Izi nōja targanye! Iiyak liben

kultur ci appe noko. Baale goon anyak niini rumane ci alina, ki rumane ceen jalo, been rumane ci meer. Ma anyak warki, ki kalbe ceen kagora azi pilpil, been ziira.¹⁷ Ma bar inoko idicai arokzet onine dook **dim** ziite codoi **tor** noko.”

Ma alaata o abal baburet o appintik awa liilowe, ki ol o alinlijn baburete nicoko, been ol o eeron baburete dook adeyai tijeere niigi kulture nice reena many.¹⁸ Acin tijeere niigi buret o atoozene kuturi nica, ma agereny azi ne, “Ijaan laadun baale kibil kuturi ci appe kiyo nici o.”¹⁹ Ma anyak tijeere niigi ciiren ootine, ma ooga awac eleetin, ma aboobi azi ne, “Izi noja targanye! Izi noja targanye kulture o appe! Kuturi nici kutur baal goon anyet ageet o kalinlijn baburete kiziti arok e neen. Bar zin inoko uulale **dim** ziite codoi **tor** noko.”

²⁰ Ma azi toonnyaiti ne, “Atalto zin niiga ol o abaaku tammu tadena, ki ol o Joowo, ki toonnyak, been nyakanjanet giye o uulaloj kuturi nici, eeci apayewun Jooi noona gerzitin ka kizi gi baal goon aminajnyu niini igeet, ma agooneku kaal o ger e.”

²¹ Ondja ni toonnyaiti ci Joowo adoi oroot be ci kizik golu, ma ajukek liil kocoldok, ma azi ne, “Ajukonek iima kuturi ci kazi Babilan appe neke looc kook many kocom eet ci acin bodo kiyo be nici noko.²² Okoma kuture nice molok ci bodo arui ol kidoret, ki ol ci abo torombet, ki ol ci abo tavaaret, been ol ci abene. Ma akom ol ceen arinya ka kiliqlijit kulture nice bodo. Ma akom eet ci azii molok ci areyin ol, karaboj uurtene bodo.²³ Alaj bodo alanyit tolita kuture nice been neen, ma akom bodo talniin ci iinkawin ol. Apawonek zin Babilan gerzitin o, eeci baale tajera o kutur nice ajuk tajer o loocok dook gerzitina, ma aguv baale kuturi nica moden dook tamarzeta been voloje onin.²⁴ Eeci buk ajoyai biyeta o nyakanjanet, ki biye o ol o Joowo, been biye o ol baal aruwe kadaayito loota e dook jaatin.”

Azii Jön beniin ci anaati ol Jook wunozyai

19 ¹ Ma vurta kazii walwalon ci kizik gernyi ci ol ci meel oroot tammu tadena azi ne, “Kanaatit Jook! Noona neen o eelawet ageet! Anyak niini titinyon been doyz dook!² Payinowa ogine een didi, ma el top. Apayewun zin niini gerzitin waajnyoi o agayi baal goon uulal looc waanjzeta e. Apayek zin Jooi noona gerzitin giye baal aruyi niini gabara ogin kadaayito e.”

³ Ma bodo agereny niigi azi ne, “Kanaatit Jook, eeci bureti ci atoozene kuturi nici noko uburut noko izi neen.”⁴ Odomta ni alaata ween eetom ki tiin wec been kelek ween wec akati kozonti looc, ma adindijan Jook o aavi lecere onin alaazetu azi ne, “Noona neen. Abon kanaat Jook.”

⁵ Ma adujna lecere ci alaazetu noko molyi ci azi ne, “Niiga ol o alinlijoneku Jook, atanaaz noona. Dolya o kidic been ol o mayan o ajolinu Jook, abon anaatu niiga noona.”

⁶ Bodo ni kazii molok ci kizik molok ci ol ci meel oroot ci kizik walwalonti cineej o maam o goon ariya be tadena o. Ma kizik bar bodo juli o goon ajuli tammu o. Azi molyi nici ne, “Atanaaz Jook ween Manyi onai adoi, ma een alaan o abal kaal dook!

⁷ Katalto zin naaga! Katanaaz titinyon onin, eeci iiya iiteni o ka kitinkawoi Nyoon. Aje nyatarani onine iyinjijan buk ele awace ogin.⁸ Ma anyozozek nyataran rum ci voor alina ka koborocek.” (Ma rum cine voor aborcek noko ayalza kaal o abon agoon ol o Joowo.)

⁹ Ma anekan toonnyaiti ci Joowo noko ne, “Teyeet gi ci azi ne, Amayuwi ol o awak ol tinqawiin ci Nyoon o.” Ma anekan bodo toonnyaiti nici ne, “Nicigi zoozok o Joowo een didi.”

¹⁰ Mazi kazii zoos nico, kakate kozonti looc ka kidindijan noona. Bar anekan niini ne, “Bil. Má agoon noko. Keen naana gabaren ci Joowo kiyo buk niina o. Ma keen buk gabaren kiyo gottenogu o goon atu zoos baalanyaak Yesu noogo e. Jook zin doon o abon kadiindijan naaga noona, eeci Vonyz onin neen o anyek ol kutuwit Yesu, ma anyek buk noogo kagaac kaal o ka kiitaz katin.”

Acin Jön eet ci atoot jom ci voor wunozyai

¹¹ Enico okole tammu taden, ma kacin jinaante eet ci atoot jom ci voor. Ma eet nico kazi zaar ne Iimi Ziniz, ma kazi oogi ne Een Didi. Apak niini kaal roonnya keelit top, ma ooryi niini oriin ci abon abil top.¹² Anyak niini kebere ci alanyit kiyo goo o, ma anyak kondenen ci meelik owa. Ma ayeedonek noona zaara ci aga kej cin niini doon.¹³ Maje rum cin aborcek o aparanonek biyeta. Ma kazi zaar cigin ne Zoos o Joowo.¹⁴ Ma anowa noona takirnya ci tammu tadenu. Aborcek takirnya nici rumane ci voor per, ma atoot buk niigi jomane ci voorik per.¹⁵ Ma adujna otoge cin o gina ci leedi ka komogi moden o alaj ano noona. Noona zin neen o ka kabal noogo keete onin alaazetu een zit. Ma apayek noogo gerzitin bornet noje o Jook o adoi.¹⁶ Ma ayeedonek rum cin aborcek o been azan zaara ci kazi Alaan o Amok Alaat Dook, ma buk kazi Manyi o Amok Manyigi Dook.

¹⁷ Ma kacin bodo toonnyai ci tammo abil iiwa. Agereny niini molowe ci appe anek kuduva o amalil tammu tadena dook ne, “Invita adayit lokiro ci ol ci aruk Jooi kadaayito ce.¹⁸ Invita adayit ol ween alaat, ki alaat o takirnyawu, ki takirnya, ki ol o atoot jomane, ki jomane, ki ol ween mirik been ol o alaj een mirik, ki ol o titiny been ol o celbez.”

¹⁹ Kicina ni kelegit o mooti ki alaat o loocu been takirnya ugeec alote niigi dook jaatodoi, ka koorto ki eet o atoot jom o voor e been takirnya ogin.²⁰ Ma agam ol kelegit ci mooti noko been nyakanjan o volojo baal agoon kaal o ateet ol biye kelegit nico juma e, ma avoyi cabiin. (Nyakanjan zin ci volojo noko neen baal alaba ol o anyak bayen o kelegto jumtene ugeec e. Alaba niini noogo kaale baal agoon ateet ol biye e, ka kidindijanit niigi ririton o kelegit nico.) Ma ajukonek kelegiti kibeen nyakanjan o volojo rogetet goo ween loton abil noko been neen.²¹ Maje takirnya ugeec urukte lai ginawe o adujna otoge o eet o atoot jom o voor e. Ma adak kuduvaana noogo zee been paj.

Acin Jön ol ci ijaaaz daayiza wunozyai

20 ¹ Kicina ni toonnyai ci aku tammu tadena. Anyak aziita muvta ci look o wun been nyaramram ci appe oroot.² Ma agam niini kutal ween kowat o kazi zaar ne Loryen. Ma adoen noona nyaramrama ka kacabe noko irkitok ci eet tur lak amot (1000).

³ Ma ajukek noona look o wun, ma anyoogek look eecito koden oroot ele ka calaj bodo alaba moden zee ma ak adicai irkitowa nicigi. Ma vurte ci katin adican irkitowa nici e, oogjai rak bodo niini jumtene.

⁴ Kicina ni ol ci aavtiz lecerene ci alaazetu, ma anyononek noogo alaazet ci ka kapakti ol. Ma bodo buk kacin ol baal goon aruwe kadaayito giye o uwawayi niigi zoos o Joowo een didi baal ayalza Yesu e. Baale niigi jaan kidindijanit kelegit nice been ririton onin. Ma jaan kagamta bayen onin ka kanyayit jumtene ugeec, karaboj een azeene. Itingazo zin niigi daayiza ka kabalit looc niigi kibeen Kiristo kiziti alaat irkitok eet tur lak amot (1000).⁵ Nici zin ol o ijaaaz daayiza owa neen. Maje ol o jaan kitngazo daayiza jaazye ci oowu noko, alaj rak niigi ijaaaz zee ma ak adicai irkitowa ceen eet tur lak amot (1000).⁶ Zin ol ci ijaaaz

daayiza ɔɔwa o amayuwi niigi ɔrɔɔt, eeci daayizi o vurto alajaan bodo anim nɔɔgɔ. Bar iziti niigi alaat ci adiŋdiŋan Jook been Kiristo, ma azɔl niigi ki Jook alaazet onin irkitok ceen eet tur lak amɔtɔ noko dook (1000).

Amɔk Jooi Loryen

⁷ Mazi katin akɔ adicai irkitowa ceen eet tur lak amɔtɔ (1000) neke, ɔɔgjai Loryen cabiinte onin. ⁸ Zin katin ma adujna niini, akɔ alaba moden o abaak loocowe dook. Ma ɔl ci akɔ alaba niini neke ano moden o kazi Gok been Magok. Alota katin niini moden niceke dook ɔaatodoi ka koɔrtɔ ki ɔl o Joowo. Ma modena nicigi meełe ger kiyo kazac o liiltogu o. ⁹ Azaanonek katin niigi looc dook, ma aliya ɔjno aavtiye ɔl o Joowo been kurut o areez Jooi. Bar zin katin aku goo tammu tadena, ma avaat nɔɔgɔ dook lai. ¹⁰ Maje Loryen ci baal alaba nɔɔgɔ o ajukonek niini goo ween lɔtɔn o alaj adiiti noko been neen. Goo nici goo baal ujukozek kelegiti o gerze been nyakanjan o volojo e neen. Ka zin kiprta niigi ɔjnaante baalinok ki waazinok noko been neen.

Apak Jooi ɔl o ijaaaz daayiza

¹¹ Kicina ni bodo lecer ci alaazetu voorappe ɔrɔɔt. Ma kacin buk eet ci aavi lecere nico o. Ma azi tammu taden kibeen looc dim nɔɔnɔ ɔjuma, kɔkɔm eet ci acin bodo. ^{12–13} Ma kicin ɔl baal adaayitɔ e dook o titiny kibeen o celbez. Itingazɔ ɔl baal gɔɔn adode liilow e kibeen ol baal gɔɔn adayi looknyai e dook korogit. Ma avu eel niigi dook lecer ci alaazetu o ɔjuma. Okole ni warage o rogeto kibeen waragenya oogi. Ma apawonek nɔɔgɔ dook kaala ugeec baal gɔɔn agoɔn e. Ma kaala cigeec noko dook eteyeede da waragenyaye nicoko keelit ebaal da gɔɔn agoɔn niigi e ele. ¹⁴ Okɔma zin bodo daayiz, ma okɔma buk ɔjin o miniju. Ujuktozek niigi dook goo o abil been neen. (Ma goo nici goo ween daayiz o atorneke neen.) ¹⁵ Zin mā alaj ajoyai eet zaara cigeec waragewe ci rogeto noko, ajukonek niini goo nico.

Acin Jɔn tammu taden kibeen looc ci colai

21 ¹ Kicina ni tammu taden ci colai ki looc ci colai. Maje tammu taden o reen been looc o reen been liilok iziti dim. ² Ma kacin kutur o Joowo titiny kazi Jerusalem Colai. Akunak kuturi nici looc Joowa tammu tadena. Ma adimdiman Jooi kutur nico kiyo kabarzeci o ayinyyijan ele ka kitivice o. ³ Ma kazii molok ci appeaku lecere o Joowo. Azi mɔlɔyi nici ne, “Inoko iiya Jooi ka kiya koromte ki ɔl o deer. Ka kabaayitɔ niini ki nɔɔgɔ ɔaatodoi ka zin kiziti niigi ɔl cigin. Ma abaak Jooi niini alya ɔaatodoi ki nɔɔgɔ kizi niini Jook cineeq. ⁴ ɔaan zin eeyaa niini nɔɔgɔ tilalɔ keberene ugeec. Okɔma bodo daayiz, ki culum, been luwa ci aluwi ɔl. Ma okɔma buk balɔɔn, eeci idicai kaala baal reen e dook lai.”

⁵ Izi ni Jooi o aavi lecere onin alaazetu ne, “Inoko kutuguwa kaal dook kizi colaye.” Ma anekan buk niini aneeta ne, “Teyeet kaal nicoko, eeci zoozowa nicigi zoozok ceen didi, ma buk agano ɔaatati atuwi ɔl.”

⁶ Ma azi ne, “Inoko zin odota. Aneet neen o koontane, ma katiranane. Mā anyak eet ci aruk kɔr, ɔaan kanyi nɔɔnɔ maam o ariyya valacece o anyak roget. Kanyi naana nɔɔnɔ maam nicoko kɔkɔm gi ci ataali. ⁷ Ma eeti ci amez piryakzet ajowa niini kaal o abon dook ɔataan. Ma keen naana Jook onin, ma een niini ɔeran. ⁸ Maje zin bar dalaanowa o gɔɔn amiiri ki vurut gole o Joowo, ki ɔl o alaj atuwe, ki ɔl o monyento, ki waapnyak, ki tamaranya, ki ɔl o adiŋdiŋan joowane o adilyai, ki volopnyok, ɔintineeq neen goo o alanyit een lɔtɔn. Nici zin daayiz o vurto atorneke neen.”

Acin Jɔn kutur o ɔl o Joowo colai

⁹ Iiyayan ni toonnyaiti codoi toonnyaye baal een torgerem baal anyak kodooce ween torgerem abiz piryakzet ki giden o atorneke lɔɔci e. Ma aku anekan ne, “Ija ka keyeleyn nyataran o Nyɔɔn o Joowo.” ¹⁰ Iiyayan ni Vɔnjizi wunozyai, ma akoyan toonnyaiti biye ci wun tadena, ma akɔ ayelekan kutur o Joowo adiŋdiŋ kazi Jerusalem Colai. Akunak kuturi nici looc Joowa tammu tadena. ¹¹ Ma alanyit kuturi nici dɔyize o Joowo kook zee ma azi pilpil kiyo kagorana o alina ɔrɔɔt gɔɔn azi pilpil o. Ma buk liilim kiyo gizazac o. ¹² Ma aliya kutur nico kaluwa ci adikir wun kaal ci anyak araanok amɔtɔ ram. Ma anyak toonnyak ci tammo een amɔtɔ ram abek araanok nicoko. Ma ayeedonek araanok nicoko zaara o boryok o Israyil een amɔtɔ ram. ¹³ Anyak kuturi nici araanok iiyu kabanyɔi dook. Libire ci akɔ ki jen o anyak araanok iiyu. Libire ci akɔ ki nyagi e anyak araanok iiyu. Libire ci akɔ ki tenet e anyak araanok iiyu. Libire ci akɔ ki baatikeri e anyak araanok iiyu. ¹⁴ Ma eeyuci kaluwa ci kutur nico o loota biyene ceen kitirwa een amɔtɔ ram. Ma ayeedonek biyen nicoko zaara o toonnyak o Nyɔɔn o Joowo.

¹⁵ Ma toonnyaiti ci azoozakan o anyak keet ceen warki ci ka kayabizi kutur ki araanok been kaluwa. ¹⁶ Maje kaluwa ci kutur nico o wun kal, ma anyak libirɔ wec ci atobo dook tebezek, ma alɔɔlɔ kej. Mazi akɔ ayabiz toonnyaiti nici kutur nico keete ci yabziinto noko, wun kutur nico kej kal kurum libir codoi milane ceen 1500. Ma buk wun taden kal kotobtɔ ki milane nicoko noko. ¹⁷ Ayabiz buk bodo toonnyaiti kaluwa tiŋtiŋɔn aziita, ma atobo tiŋtiŋɔni kibeen aziit lak eet torgerem ki tiin wec (144). ¹⁸ Ma eeyuci kaluwa nici biyene ci azi pilpil, maje kuturi dook eeyuci warkine ci liilim ɔrɔɔt kiyo gizazac o. ^{19–20} Buk kaluwa cine o dook loota eeyuci biyene ceen amɔtɔ ram ci anyak golnya ci meelik azi pilpil. ²¹ Ma eeyuci araanowa cigeceen amɔtɔ ram o biyene ci voɔrik per kiyo kii kej o. Maje gol ci kuturo o eeyuci warkine ci liilim ɔrɔɔt kiyo gizazac o.

²² ɔaan zin bodo kicin ɔjnti taabinto kulture nico, eeci aavtiz Jooi been Nyɔɔn onin ɔjnaante. ²³ Ma ɔl ci abaak kulture nico o alaj ɔrɔɔj ii, karabɔɔn een nyelok, eeci vooritin o Joowo ataran looc dook ɔjnaante. Buk Nyɔɔn alanyit niini kulture nico kiyo tol o. ²⁴ Awɔ zin tijeere ɔl o loocu dook vooritine nico. Ma anyaak alaata o loocook dook kaalyan ugeec arokzetu kutur nico. ²⁵ Ma akole araanowa dook tup noko, ma akɔm eet ci anyook nɔɔgɔ been neen, eeci okɔma muuritin ɔjnaante. ²⁶ Ma tijeere anyaayak arokzetz dook ki diŋdiŋɔn o moden dook ɔjnite. ²⁷ Okɔma zin bodo kaal ci ger kulture nico. Ma buk okɔma volopnyok, ki ɔl ci agoɔn kaal ci ger ci ka koɔt kulture nico. Awɔ zin kulture nico ɔl o ayeedi zaara ugeec waragewe o rogeto anyak Nyɔɔn doon.

Liil o Rogeto

22 ¹ Eyeleyan ni toonnyaiti liil o maam o rogeto. Maama cigeceen liili me kiyo gizazac o. Adujna liili nici lecere o alaazet o Joowo been Nyɔɔn. ² Ma ariik liili nici kulture nice gol o adikir kɔrgena. Ma adujna keena ci rogeto baagitok dook. Ma abiir keena nici lak amɔtɔ ram irkite codoi. Maje bɔłɔwa cigeceen o arogóz ɔl moorizowę. ³ Okɔma zin bodo ɔjnaante gi ci anyak toriin o Joowo kiyo baale e been neen. Eeci leceri o alaazet Joowo been Nyɔɔn aavi kulture nice. Buk ɔl o Joowo adiŋdiŋan tijeere niigi nɔɔnɔ ɔjnaante. ⁴ Ma acin tijeere niigi ɔjum o Joowo, ma ayeedonek tijeere zaara ogine nɔɔgɔ ɔjumti. ⁵ Okɔma zin bodo baalin kina

njinaante, ma akom eet ci arcoñ tol karabon̄ een kör ci araane, eeci izi Manyi Jooi vooritin cineeq. Iziti zin niigi tineere alaat nok̄ izi neen.

Azi Yesu ne, Kakun

⁶ Ma anekan toonnyaiti ci Joowo noko ne, “Zoozowa nicigi zoozok ceen didi, ma buk agano jaati atuwi ol. Itoonanan zin Jooi ween Manyi aneet ka kiiya keyelizayuñ igeet o anuyu noñon̄ kaal o ka kiitaz̄ katin.”

⁷ Azi Yesu ne, “Iziiyit zoñ ci kaduwakun̄ o juruñ. Kakunakun̄ tineere kataman. Amayuwi zin eeti ci agama zoozok o ayeedi waragewe nico.”

⁸ Aneet Jñ neen o kicina kaal nicoko dook, ma kiziwa. Ma vurte o kicine kaal nicoko, ma kiziye, kakate kozon̄ti looc þume o toonnyai o tammo ayelekan kaal nicoko. ⁹ Ma bar anekan niini ne, “Má adiñdijanan aneet. Kalijlijonei buk naana Jook kiyo niina been gottenogu ween nyakajonet been ol o azooni zoozok o ayeedi waragewe nico dook o. Jook zin doon o abon adiñdijan.”

¹⁰ Ma bodo anekan ne, “Má arcoñde ol zoozok ci Joowo ayeedi waragewe nico o, eeci iiteni o ka kiitazai kaal nici izi ajon̄.

¹¹ Anyek zin eet ci agoñ kaal ci ger, kutugu labak. Anyek eet ci agoñ kaal ci abon, kutugu.”

¹² Azi Yesu ne, “Iziikto di. Abon niiga atalninu, eeci kakun kataman ka kiiya kapayek ol kaal ugeec agano baal goñ agoñ niigi e. ¹³ Aneet neen o koontane, ma katiranane. Keen oo kaale dook, ma katorneke kaale dook.”

¹⁴ Amayuwi zin ol o oony zinzeeti ugeec kitiliza. Noñgo neen o agano jaati adayi kebere o keet o rogeto, ma agano jaati avoyi niigi kulture nico eecito. ¹⁵ Ma ol o abaak kulture nice alaj een ol ci ger been neen. Akom jaatineen tamar, ki waaj, ki monyenet, ma alaj adiñdijan niigi joowane o adilyai, ma akom völön̄.

¹⁶ Azi Yesu bodo ne, “Keen naana dole ci dol o Devid o keen Kiristo, ma keen coboc o ñeeretinu voor orcoñ. Kitoonekuñ zin toonnyai onan igeet ol o tuwento dook ka kook kuduwayuñ niini igeet zoozok o ayeedi waragewe nico dook.”

¹⁷ Ma azi Vøñizi o Joowo ki nyataran o Nycoñ o Joowo ne, “Invita ka agamta zoñ nico.” Abon zin buk ol o azii zoozok nicoko azi ne, “Invita.”

Ma ol o aruk kör dook, abon avu ka kivita kowodit niigi maam o rogeto nok̄ calar ataal.

Aduwa Jñ zoñ o atorneke

¹⁸ Karicanekuñ zin naana Jñ igeet dook o iziiktu zoozok ci ayelzaket Jooi ageet waragewe nico noko, mā azaac eeti zoozok nicoko zoozowe cigin doon, azaacek buk Jooi noñon̄ piryakzet o ayeedi waragewe nico. ¹⁹ Mā aara eeti zoozok nicoko oogi bitaala, aara buk Jooi tineere jaatin kebere o keet o rogeto, ma alaj anyek niini noñon̄ kook kulture onin titiny ayeedi waragewe nico.

²⁰ Ma Yesu o ayelzaket ageet kaal ween didi azi ne, “Didile, jaan kakun kataman.”

Noñon̄ neen. Ija zin Manyi Yesu.

²¹ Abon bai deteni o Manyi Yesu aavi jaatunoñ igeet dook.